

Kose valla haridusvõrgu analüüs

Osa 6. Praktikad teistes omavalitsustes

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Kohtumised

1. Põltsamaa valda külastati 26.08.2024. Toimus Põltsamaa Lasteaia uue hoone külastus ning arutelu vallavanema ja haridusjuhiga.
2. Rõuge valda külastati 26.08.2024. Toimus arutelu vallavanemaga.
3. Tõrva valda külastati 13.09.2024. Valla- ja haridusjuhtidega toimus pikem arutelu. Lisaks tehti lühike ringkäik Lasteaias „Mõmmik“ ja Tõrva Gümnaasiumis

1. Põltsamaa vald

Põltsamaa valla hariduskorraldus

- Kogu hariduse ümberkorraldamise protsess on välja toodud valla kodulehel (<https://www.poltsamaa.ee/haridusvork>)
- Enne reformi 2020-2021 aastal oli vallas 10 laste- ja üldharidusasutust
- Moodustati kolm asutust: tasemepõhiselt Põltsamaa Ühisgümnaasium (4 kooli tegevuskohta), Põltsamaa Valla Lasteaed (6 lasteaia tegevuskohta) ning piirkondlik Puurmani Mõisakool (lasteaed-kool 23km kaugusel Põltsamaast)
- Haridusvõrgu ümberkorraldamise mõjul on Põltsamaa vallas:
 - Vähenenud õppehoonete ruutmeetrite arv ja majandamiskulud
 - Võimalus teha investeeringuid
 - Suurenenud tugispetsialistide arv
 - Vähenenud tööjõukulud

Ringkäik Põltsamaa Lasteaias

- Lasteaias on 26 rühma kuues tegevuskohas
- Asutuse juhtkonnas on kolm liiget – direktor, õppealajuhataja, juhiabi – mis on piisav asutuse igapäevaseks juhtimiseks ja töö korraldamiseks tegevuskohtades
- Tegevuskohtades ei ole määratud eraldi juhtivisikuid, vastutus töö sujuva ja sisuka korraldamise eest lasub kõikidel töötajatel – oma meeskondade juhtimisel rühmaõpetajatel. Juhtkond sekkub siis, kui on probleem
- Rühmades on üle mindud 1+1+1 süsteemile
- Toimub asutusesisene (tegevuskohtade vaheline) inventari ja kunstitarvete jagamine
- Vallas on tugitegevused (haldus, toitlustus) tsentraliseeritud. Toit tuuakse kohale 300-le lapsele Põltsamaa Gümnaasiumist

Arutelu Põltsamaa Vallavalitsuses

- Muudatuste õnnestumiseks on vaja tuge allasutuste juhtidelt
- Ümberkorralduse eelsed 10 endist asutuse juhti on ka olemasolevas korralduses valdavalt hõivatud – 8 leidis allasutustes töö juhina või spetsialistina 1 ringiga tagasi tööl ja 1 pensionil
- Lustiveres 6-klassi, Adaveresse jäi 9 klassi
- Huviharidus on samuti konsolideeritud Põltsamaa hariduslinnakusse
- Ruumide ja vahendite ristkasutuse juurutamine on olnud vaevaline protsess
- Põltsamaa Gümnaasiumil on ühiselamu/õpilaskodu, kus koht on õpilasele tasuta
- Moodustatud on eraldi tugikeskus
- Küberkaitse õppesuund on toonud gümnaasiumisse noori juurde. Hetkel on lennus u 60-70 noort, nendest neljandik mujalt

Arutelu (2)

- Muudatuste eelsed demograafilised prognoosid olid negatiivsemad kui tegelikkus kujunes (seda eriti Lustivere piirkonnas)
- Koolide ühendamise on võimaldanud anda õpetajatele piisava koormuse mitme tegevuskoha peale
- Endine Esku lasteaed-kooli hoone läheb lammutamisele ning asemele rajatakse multifunktsionaalne lasteaed-kogukonnahoone
- Haridustaristu arendusprojekte viib vallas ellu Põltsamaa Vallavara OÜ (käibemaksu ajatamise eesmärgil)
- Põltsamaa Gümnaasiumi juhtimise mudel – kujunenud välja, et on 2 õppejuhti (kooliastmete põhiselt). Samas seetõttu on enam õppekorraldajaid.
- Puurmanis asjad teistmoodi
- Lasteaadades juhtõpetajate rakendamine ei toiminud, neid ei ole tegevuskohtadesse vaja. Tuleb harjutada inimesed võtma vastutust
- Maja hing peab samas ikka igal pool olema olema – õppekohtades täidavad seda rolli õppekorraldajad (Puurmani, Adavere, Lustivere)

2. Rõuge vald

Rõuge valla hariduskorraldus

- Kogu hariduse ümberkorraldamise protsess on välja toodud valla kodulehel (<https://rouge.kovtp.ee/haridusvõrk>)
- Enne reformi 2023-2024 aastal oli vallas 4 asutust, sh Rõuge Lasteaed (3 tegevuskohta), Rõuge Põhikool ning kolm piirkondliku lasteaed-kooli (Haanja, Mõniste, Varstu).
- Moodustati kaks asutust: tasemepõhiselt Rõuge Lasteaed (7 tegevuskohta) ja Rõuge Põhikool (4 tegevuskohta). Vahemaa kaugeima tegevuskohaga on 26 km.

Arutelu Rõuge Vallavalitsuses (1)

- Asutuste ühisele juhtimisele viimine andis 150 tuhat eurot kokkuhoidu
- Ühendjuhtimisele üle minnes toimus liitmine olemasolevate Rõuge Lasteaia ja Rõuge Põhikooli külge. Juhid jäid mõlemas asutuses samaks.
- Ametikohtade tööülesannete sisu ja palgatasemed erinevates asutustes ei olnud enne asutuste ühendamist võrreldavad
- Kõik uued õpetajad võetakse tööle määratlusega, et Rõuge vald (korraldamaks sujuvamalt asendamisi jms)
- Kaheksa kooliõpetajat on mobiilsed (sõidavad tegevuskohtade vahel ringi) ja saavad niiviisi täiskoormuse
- Rõuge Põhikoolis on direktor ja 2,5 õppejuhi kohta. Loodud struktuur vaadatakse paari aasta pärast ümber
- Lasteaedades tuleb õppeaastast 24/25 ümberkorraldus, kus jääb 1 täiskohaga õppealajuhataja ametikoht ning juhtivõpetajad igas tegevuskohas. Rühmasüsteemid on veel erinevad

Arutelu Rõuge Vallavalitsuses (2)

- Kui kooli tegevus lõpetada, siis 30.juuni seisuga ja uus 1. juulist – võimalik rahus valmistada ette uut asja
- Hariduskulu moodustab u 50% vallaeelarvest
- Oma huvikooli vallas ei ole
- Toitlustamine on vaid väiksemas mahus tsentraliseeritud - söök viiakse Rõugest Nursi (7 km) ja Viitina (5 km) tegevuskohtadesse
- Järgmisena on muudatustest planeeritud halduse tsentraliseerimine ja seejärel ümberkorraldused sotsiaalvaldkonnas
- Tugispetsialistide koondamine on toimunud - loodud on hariduse tugiteenuseid pakkuv asutus Rõuge Koostöökeskus

3. Tõrva vald

Tõrva valla hariduskorraldus

- Hariduse ümberkorraldamise info on välja toodud valla kodulehel (<https://kov.torva.ee/hariduse-arengukava>)
- Enne reformi 2022-2023 aastal oli vallas 7 asutust viies asulas: gümnaasium, põhikool, 3 lasteaed-kooli, 2 lasteaeda (kolmes tegevuskohas)
- Moodustati kolm asutust:
 - Tõrva Gümnaasium
 - Tõrva Kool (3 lasteaja ja 3 kooli tegevuskohta 16 km raadiuses Tõrva linnast) – üks 9-klassiline ja kaks 6-klassilist kooli tegevuskohta
 - Tõrva Lasteaed Mõmmik (3 tegevuskohta, 2 linnas ja 1 linna lähedal)

Arutelu Tõrva Vallavalitsuses (1)

- Muutuse elluviimise tingis haldusreformi raames toimunud ühinemise ja asjaolu, et 20 a polnud koolivõrgus muutusi aset leidnud
- Tõrva Gümnaasiumi ja Tõrva Kooli juhtmeeskond on sama koosseisuga (kuigi erinevad juriidilised isikud). Uue koolijuhi valikuprotsess oli teistsugune, toimus videovoor ja avalik debatt
- Juhtmeeskond koosneb – koolijuht, tugiteenuste juht (sh lasteaedade tugispetsid), õppe -ja arendusjuht, noorte- ja projektijuht ja haridustehnoloog.
- Õpetajate ametjuhendis on kirjas, et töötavad Tõrva valla koolides
- Tugiteenuste juhtimine on koondatud Tõrva Gümnaasiumi juurde, kuid teenindab ka Tõrva Kooli tegevuskohti
- Organisatsioonikultuuri ülesehitamine oli planeeritud protsess. Muudatuse olulisim osa oli mõttemaailma „restart“ (kokku 70 kooliõpetajat). Aasta rakendumisest on möödas, järjepidevalt on vaja rääkida, et tekiks ühisosa. Üle-vallaline erialane koostöö on siiski tekkinud ja eriti väiksemate majade inimesed saavad väga palju tuge

Arutelu Tõrva Vallavalitsuses (2)

- Tõrva Kooli tegevuskohade Riidaja (9 klassi) ning Ala ja Hummuli (6 klassi) osas on arengukavas fikseeriti tingimus, et kui kooliastmes on alla 12- lapse, lõpetab III või II kooliaste tegevuse
- Aasta hiljem (24/25) on Alal ainult lasteaiarühmad, Hummulis 7 last esimeses kooliastmes ja Riidajas endiselt 3-astet
- Järgmine aasta (25/26) läheb ka Hummuli kinni, ning siis juba mõtet planeerida kahe asutuse moodustamine - Tõrva Kool ja Tõrva Lasteaed
- Huvitegevuse kättesaadavus ei ole vanematele oma laste keskuse kooli toomisel olnud argument
- Vallal on kogukonnakeskuste kontseptsioon – kultuur, noorsootöö ja raamatukogu teenuseid pakub kohtadel 1 töötaja
- Valdav osa endisi juhte lahkus (2 on õpetajad edasi). Muu personali osas, kes on soovisid jätkata, on kohad leitud (õpetajad on saanud tulla Tõrva Gümnaasiumisse). Organisatsioonikultuuri hoidmiseks sai ka osa isikuid koondatud
- Kõige kehvemini tuleb muutustega kaasa Tõrva Gümnaasiumi kollektiiv
- Kõikides koolimajades on 1 päev iseõppimise päev – siis saavad kõik õpetajad korraga kokku

Arutelu Tõrva Vallavalitsuses (3)

- Ümberkorraldused on andnud rahalist säästu ja suurendanud rahalist paindlikkust.
- Raha on võimaldanud võtta kõikidesse algklassidesse abiõpetajad (ei ole ühe klassiga seotud, vaid saab rakendada sinna, kuhu vaja). Juurde on tulnud ka eripedagooge ja väikeklasside õpetajaid. Abiõpetajad kuuluvad ka tugiteenuste juhtimise alla
- Õpetajal peab olema tööaeg mitte kontakttundude arv. Enne oli tavaline, et õpetaja annab 29 tundi nädalas
- Otsustati, et vallas on üks õppekava
- Vallavalitsus teeb õpetajate-koolipersonalile sündmusi (teatrid, peod) – 173 isikut + kaaslased.
- Plaan on Muusikakooli baasil teha kunstide kool – hetkel MTÜ-dena tegutsevad üksused juurde liita
- Linnas on suur noortekeskuse hoone, kuhu liidetakse ka eakate päevakeskus (hommikupoole ju noortekas tühi)
- Gümnaasiumi õpilaste arv on kasvanud. Ei saa lubada oma piirkonnale, et võtame vastu ainult tippe. Väljakukkumine on samas vähenenud.
- Sisseastumise protsessi on muudetud – toimuvad vestlused. Väljakukkumise ennetamiseks hakatakse kohe tegelema. Ja ka õpetajatele tuleb kinnitada, et gümnaasiumiõpilast võib toetada. Toimunud on selekteerimine. Sõlmitud on kokkulepe Valgamaa kutsehariduskeskusega 2023 aastal – koostöös hakkab 9. klassis toimuma karjääriõpe

Arutelu Tõrva Vallavalitsuses (4)

- Tõrva linnas lasteaedades 2 maja. Sõimerühmadele väike maja ja suuremad rühmad. Ehk siis tuleb ümberjagamine
- Juhtide arendamine ja hoidmine on tähtis
- Klassiõpetajaid tahaks pikendada 3ndast kuni 4nda klassini (toetaks ka Ala ja Hummuli nn üleminekuid jms). Klassiõpetajad taastoodavad aineõpetajaid
- Soov minna üle algklassides üldõpetusele, lasteaia soov sisse tuua Montessori või projektõppe elemente. Samasjuurutamine on pikk protsess
- Koolijuhi eelarvetöö ei ole jäik – finantsjuht võtab ka vabamalt. Olemasoleva raha piires saab koolijuht ise otsustada – majandus ja palgakulu on fikseeritud, seal sees võimalik teha mis vaja
- Halduse korraldus vajab veel läbimõttlemist – koolijuhina hallata majandusküsimusi mitmes majas on väga palju lisatööd. Soov teha haldusmeeskondvallavalitsuse koosseisu.